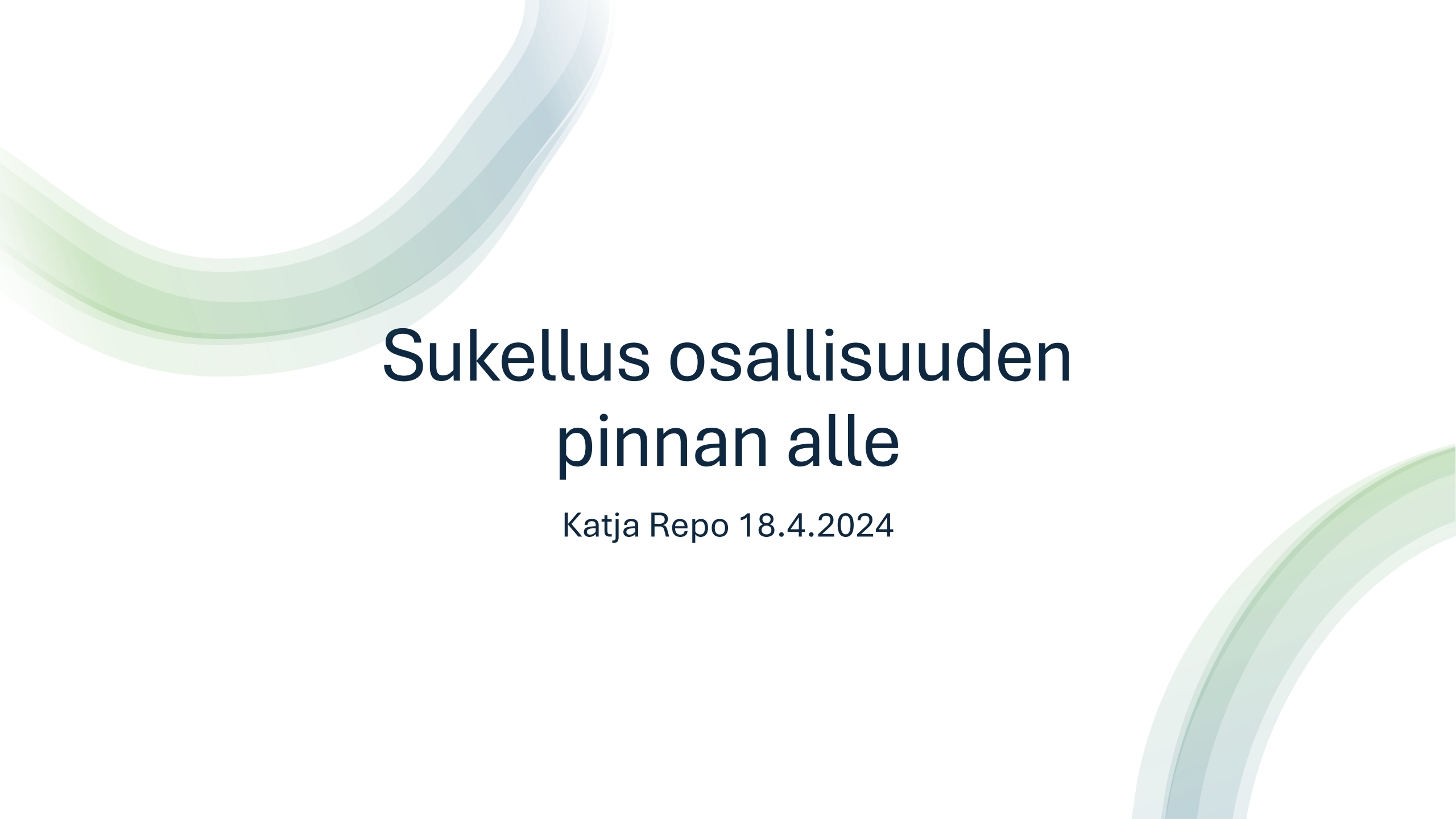

Sukellus osallisuuden pinnan alle

Katja Repo 18.4.2024

Osallisuudesta säädetään laeissa

- **Perustuslaissa** ([731/1999](#)) säädetään mahdollisuudesta osallistua
- **Kuntalaissa** ([410/2015](#)) säädetään mahdollisuudesta osallistua palveluja koskevaan päätöksentekoon niiden suunnittelu-, valmistelu-, päätös- ja toimeenpanovaiheessa
- Perusopetuslaki, yhdenvertaisuuslaki, nuorisolaki, tasa-arvo, sosiaalihuoltolaki, laki potilaan asemasta ja oikeuksista, laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista jne...
- Myös [YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus](#) on velvoittavaa lainsäädäntöä, joka edellyttää aikuisia varmistamaan lapsen oikeuksien toteutumisen, mm. lapsen edun ensisijaisuuden periaate ja oikeus saada oma näkemys huomioon otetuksi

Osallisuutta edellytetään yhä useammin, mutta ollaanko valmiita kuulemaan jakamaan valtaa ja vastuuta?

Osallisuutta lisäävät toiminnot

Yksilön osallisuuden kokemus

PALVELUT

TYÖ, TOIMINTA,
MIELEKÄS
TEKEMINEN

OSALLISTUMIS-
KANAVAT

VAIKUTTAMIS-
TOIMIELIMET

EDUSTUKSELLI-
NEN
DEMOKRATIA

YHTEISÖT
KOHTAAMIS-
PAIKAT
KULTTUURI

Mahdollisuus
vaikuttaa
oman elämän
kulkuun

Osallisuus
toimeentuloon,
tietoihin ja
taitoihin

Luottamus,
kunnioitus,
arvostus, kiitos

Mahdollisuus
näyttää oma
osaaminen

Omat tekemiset
tuntuvat
merkityksellisiltä

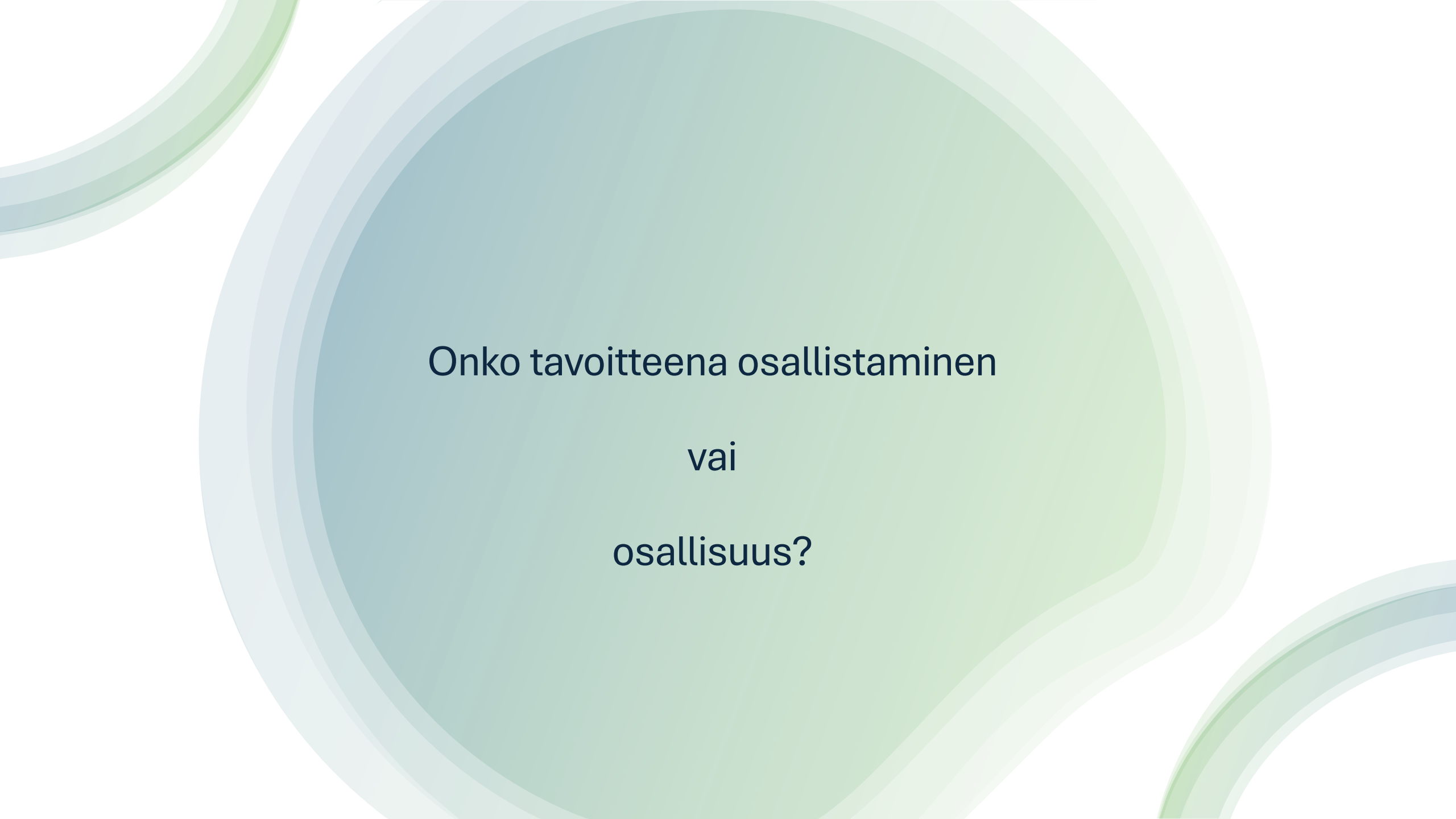
Mahdollisuus
tehdä hyvää
muille ja olla
ratkaisemassa
yhteisiä
ongelmia

Kuuluminen
itselle
tärkeisiin
yhteisöihin

puvoimaa
EU:lta
2014–2020

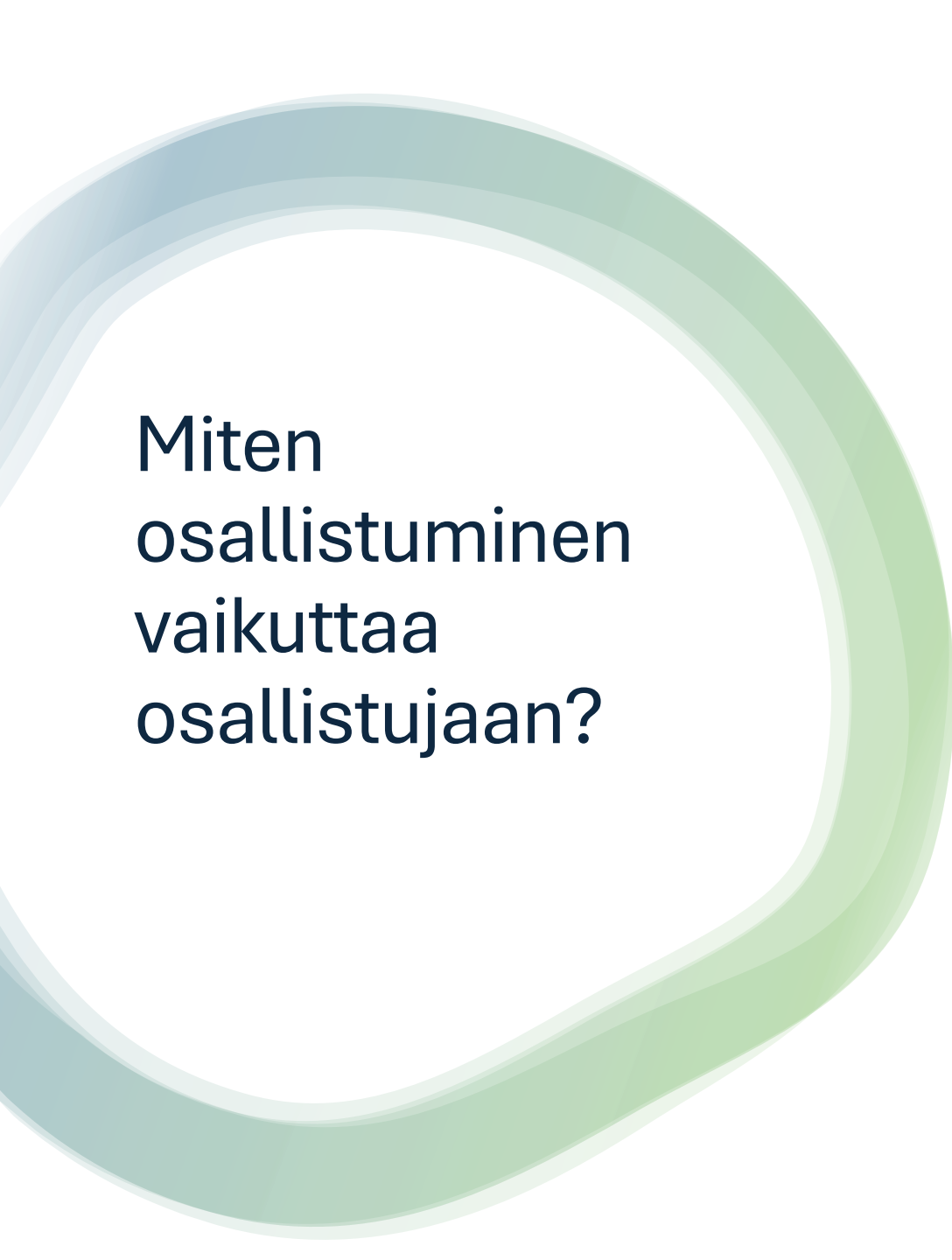
Osallisuuden palaset

Onko tavoitteena osallistaminen

vai

osallisuus?

Miten osallistuminen vaikuttaa osallistujaan?

- Osallisuuden kokemus vaikuttaa positiivisesti ihmisen terveyteen ja hyvinvointiin, mielen hyvinvointiin, yksinäisyyteen, resilienssiin, taloudellisiin vaikeuksiin, koulutusasteeseen, työllistymiseen, tulevaisuuskatoon ja vaikuttamismahdollisuuksiin
- Positiivinen osallisuuden kokemus auttaa työ- ja opintopoluilla etenemistä - vaikutusmahdollisuudet, arvostus ja tarpeellisuuden tunne suuntaavat toimijuutta tulevaan
- Vahva osallisuuden kokemus suojaa ahdistukselta uusissa tilanteissa
- Osallisuuden kokemuksen pienikin positiivinen muutos on sitäkin tärkeämpää jos ihminen kokee heikkoa osallisuutta

Keinoja varmistaa positiivinen kokemus

- **Luo ja vahvista luottamusta** → Kuunteleminen, oikean työ- ja menettelytavan löytäminen, yhdessä tekeminen, läheisverkon mukaan ottaminen, virittäytyminen, luottamuksellisuuteen sitoutuminen, jokaisen huomioiminen
- **Varmista, että jokainen tulee arvostavasti ja tasavertaisesti kohdatuiksi** → Valmistautuminen, fasilitointi, valta-asetelmien purkaminen, tarkentavat ja dialogiset kysymykset, avoin keskustelu, rakentavan keskustelun pelisäännöt,
- **Tunnista syrjivät käytännöt ja asenteet, osallistumattomat ja toiminnassa syrjityksi tulevat** → Millä toimilla näistä päästään eroon? Vetäytyykö joku ja mistä syystä?

Mikä saa osallistumaan?

Katjan tsekkilista:

- Onko osallistuminen helppoa?
- Mitä minulta odotetaan?
- Onko se minulle merkityksellistä?
- Mitä siitä saan?
- Pääsenkö osaksi minulle tärkeää yhteisöä?
- Onko osallistumiseni tärkeää muille?
- Onko sillä merkitystä elämäni kulkuun?
- Vaikuttaako osallistumiseni johonkin?

Kuva [Piyapong Saydaung Pixabaystä](#)

Menetelmän valinta?

- Valitse menetelmä osallistujien ja tavoitteiden perusteella
- Ole valmis mukauttamaan ja räätälöimään menetelmää
- Huomioi käytettävissä oleva aika
- Sopiva kombinaatio syntyy virittäytymisestä, yksin ja yhdessä työstettävistä menetelmistä ja väliin energisoivaa toimintaa

Ilmiöpaja, osallisuuspelejä, kohtaamistaide, kyselyt, open space, kokemusasiantuntijuus, narratiivit, yhteiskehittäminen, leikkiterapia, draama, haastattelu, palvelumuotoilu, tuplatiimi, ryhmäkeskustelu, tulevaisuuden muistelu, hoitava ääni, me-we-us, huomaa hyvä, osallistuva budjetointi, oppilaskuntatoiminta, elämyspedagogiikan harjoitteet, asiakasraati, puhuva keppi, visualisointi, improvisaatio, dynaaminen fasilitointi, kumppanuuspöydät, dialogi – erätauko, äänestys- ja pisteytysmenetelmät, matriisit, työpajat, teatteri- ja muut taidelähtöiset menetelmät, ketjukirjoittaminen, puntaroiva kansalaiskeskustelu, arvostava haastattelu, matriisit, palvelupolku, muovailu, energizerit, vaikutusten ennakoarviointi, visualisointi, digitaaliset valkotaulut, tulevaisuuskuvat, musiikkimaalaus, ideamyly, SixHats, tutustumisbingo, verkkopohjaiset korttimenetelmät, me-we-us, akvaarioryhmä, näyttelykävely, elävä kirjasto, pariporinat, Päättäjät- demokratiapeli, viisi x Miksi?, tarinateatteri, ideointipuu, kuvakortit, palapeli- eli Jigsaw, tulospuu, osallistava arviointi, Pecha kucha, leikkiminen, lumipallo, kuumailmapallo jne....

Kuumailmapallolla keskusteluun

Visualisoi ryhmäkeskustelu piirtämällä fläpille iso kuumailmapallo

- Kirjoita kuumailmapalloon asiat, jotka lisäävät luottamusta
- Kirjoita kuumailmapallon koriin keitä muita tarvitaan mukaan luottamuksen luomiseen
- Kirjaa köysiin ne tukirakenteet joita tarvitaan onnistumisessa
- Piirrä palloa maassa pitävät hiekkasäkit ja kirjaa niihin luottamuksen rakentumista hidastavat tai estävät asiat

Linkkejä ja lähteitä

[Osallisuusindikaattori](#)

[Osallisuuden edistäjän opas \(julkari.fi\)](#)

[Full article: Transition to emerging adulthood during the COVID-19 pandemic: Changes in anxiety and the role of inclusion/exclusion experiences \(tandfonline.com\)](#)

[Erätauko nuorille - Erätauko \(eratauko.fi\)](#)

[KOHTAA NUORI –Kompassi suuntaa hakevan nuoren kohtaamiseen \(metropolia.fi\)](#)

[Vol 41 Nro 2 \(2023\): Nuorisotutkimus 2 2023 | Nuorisotutkimus \(journal.fi\)](#)

[Edistääkö toiminta osallisuutta? 24 apukysymystä – THL](#)

[Työkalut | Innokylä \(innokyla.fi\)](#)

[Osallistavat-menetelmat-KSL-verkko.pdf](#)

Kiitos

Katja Repo

0407684754

osallisuuspalvelut@gmail.com

- Osallisuuden suunnittelu
- Osallistavat menetelmät
- Kehittämispäivät ja työpajat
- Fasilitointi

